

Fredagen den 3 april

Kl. 10.00

*Om mottagningen av
avfall från fartyg*

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

1 § Justerades protokollet för den 26 mars.

2 § Svar på interpellation 1986/87:209 om mottagningen av avfall från fartyg

Anf. 1 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Herr talman! Birger Rosqvist har frågat miljö- och energiministern om hon är villig att på det internationella planet skyndsamt ta upp frågan om mottagning av avfall från fartyg syftande till införande av kostnadsfri mottagning även i andra staters hamnar. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på interpellationen.

Frågan om avgifter för mottagning av avfall från fartyg är inte ny i internationella sammanhang. Den har diskuterats länge i olika internationella fora – den internationella sjöfartsorganisationen IMO, Helsingforskommissionen och Nordsjöskyddskonferensen. Den svenska regeringens linje har därvid varit att användningen av mottagningsanordningar för driftavfall från fartyg bör stimuleras genom att inga avgifter, eller i varje fall inga särskilda avgifter, tas ut av fartygen. Denna ordning, som är dikterad av hänsynen till miljön, är redan införd i Sverige. Det har emellertid hittills inte varit möjligt att nå enighet om den av Sverige förordade principen, även om det kan noteras att stater som tidigare varit tveksamma numera har anslutit sig till den eller överväger att ansluta sig.

Jag delar Birger Rosqvists uppfattning att det inte är tillfredsställande att inte alla stater tillämpar samma ordning som Sverige i fråga om avgifter för mottagning av avfall från fartyg. Birger Rosqvist kan dock vara förvissad om att vi från svensk sida kommer att fortsätta ansträngningarna för att internationellt få gehör för principen om avgiftsfrihet eller frihet från särskild avgift för mottagning av driftavfall från fartyg. Syftet är naturligtvis att skydda havsmiljön och att förebygga att svenska hamnar belastas onödigtvis därför att det är förmånligare att lämna avfallet där än i andra staters hamnar.

Prot. 1986/87:101
3 april 1987

*Om mottagningen av
avfall från fartyg*

Anf. 2 BIRGER ROSQVIST (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka kommunikationsministern för svaret.

Som det har sagts finns det en överenskommelse i form av en konvention, undertecknad av samtliga Östersjöstater, där allt utsläpp och all dumpning av avfall förbjuds i hela Östersjöområdet. I Sverige skall hamnarna ta emot avfallet utan kostnad för det enskilda fartyget. Även Danmark tillämpar den regeln än så länge. Finland har tillämpat den men tar numera betalt. I övrigt är det inget annat land i Östersjöområdet som tar emot avfall kostnadsfritt.

Andemeningen i konventionen måste ha varit att mottagningen av avfall skall ske i hamn, då det numera är förbjudet att göra sig av med avfallet till sjöss. Då krävs det också något så när lika regler. Fartygen rör sig mellan de olika länderna. I övriga Östersjöstater har man dock på vissa ställen underlåtit att ordna för mottagning av avfall, eller också tar man betalt för att ta emot avfallet. Det kan röra sig om avgifter av en sådan storlek att de fungerar som en effektiv broms för önskemålen från ett fartyg att göra sig kvitt diverse avfall.

Om inte dumpningen av dessa produkter sker i havet, blir det kanske någon kommunalt driven hamn i Sverige som senare får ta emot avfallet. Denna hamn får då bära den kostnad som egentligen åvilat hamn i annat land.

Det största problemet är mottagningen av spill från maskinrum. Det är kostsamt och tekniskt komplicerat.

Normalt driftsavfall från även stora maskinanläggningar borde vara volymmässigt litet, men det förekommer att fartyg önskar lämna tusentals ton avfall, uppenbarligen härrörande från haveri, slarv eller rengöring efter last. Sådant driftsavfall kan vara från en resa långt innan fartyget i fråga kom till Sverige. Svenska hamnförbundet och Sveriges redareförening har med sjöfartsverkets medverkan utfärdat vissa rekommendationer både beträffande mottagningens tekniska del och beträffande definition av driftsavfall, men detta har inte löst problemet.

Benägenheten att lämna rester i svenska hamnar ökar – där får man ju lämna gratis. Benägenheten att lämna i utländska hamnar minskar därför att det då blir kostnader.

I Sveriges 50 kommunalt drivna hamnar steg kvantiteten mottaget avfall med nästan 100 % om man jämför åren 1985 och 1986. Kostnaderna steg i motsvarande grad. Ökningstakten kommer att fortsätta om ingen ändring sker.

Vi vill alla i Sverige arbeta för en bättre miljö i luft, på land och i våra hav och vatten. Företrädare för hamnarna utgör absolut inget undantag därvidlag.

Män ser nu ökande kostnader och problem inför växande kvantiteter avfall som styrs över till svenska hamnar. Därför måste kraftfulla åtgärder till och påtryckningar ske på övriga stater runt Östersjön. En hamn i Sverige kan inte i längden acceptera att, med rejäla egna kostnader, tvingas ta emot avfall som skulle ha gått i land i Leningrad, Kotka, Riga, Gdynia, Rostock eller Lübeck.

Ansvariga för hamnarna har själva inga eller ringa möjligheter att påverka internationellt. Det måste ske på departements- och regeringsnivå. Mellanstatliga konferenser på både det maritima och det miljömässiga området äger

ju rum med jämna mellanrum. En fråga av den art som jag här berört hör, som jag ser det, tveklöst hemma i sådant sammanhang. Men frågan borde även kunna aktualiseras på ett mellanstatligt plan på annat sätt.

Slutligen vill jag fråga kommunikationsministern: Kan kommunikationsministern eller regeringen på annat sätt, exempelvis via miljödepartementet, aktualisera denna fråga i en snar framtid på någon kommande konferens på miljöskyddsområdet?

Anf. 3 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Herr talman! Bara några korta kommentarer till det som Birger Rosqvist sade. Vi är överens, som jag sade redan i svaret, om att Sverige bör verka internationellt för att vi skall få lika förhållanden i alla hamnar, så att det inte finns risk, som det uppenbarligen nu är, att allt sådant här avfall kommer till svenska hamnar. Det är vi helt överens om.

Birger Rosqvist säger att det i vissa fall kan röra sig om tusentals ton driftavfall. På sakkunnigt håll säger man att detta inte är särskilt sannolikt. Det är illa nog som det är i och för sig, men det är knappast tekniskt möjligt att man kan komma upp till sådana mängder ens på väldigt stora fartyg. Det rör sig alltså om mindre mängder. För den händelse någon hamn skulle drabbas av särskilt stora kostnader för mottagande av avfall, har man sedan ett antal år tillbaka ett statsbidrag som hamnen kan söka för att kompensera sig för sådana kostnader. Men sjöfartsverket har ännu inte fått in någon ansökan från någon svensk hamn som behöver söka statligt bidrag därför att man drabbats av extrema kostnader. Det hindrar inte att detta ändå kan vara ett besvär för svenska hamnar. Jag bara konstaterar att ingen hamn tydligen drabbats av så extrema kostnader att det har motiverat att söka statsbidrag hos sjöfartsverket.

I övrigt är vi helt överens om att vi bör arbeta för bättre förhållanden. Det avser vi också att göra inom kort i flera olika sammanhang.

I Östersjöarbetet finns det en särskild arbetsgrupp som redan i augusti skall behandla dessa frågor, och där är avgiftsfrågan en av huvudpunkterna. Vi kan också ta upp dessa frågor i Nordsjöarbetet, där man håller på att förbereda en Nordsjöskyddskonferens som skall hållas i november 1987. Vi kan dessutom ta upp dessa frågor vid ytterligare överläggningar inom IMO, vid havsmiljökommitténs kommande möte, som blir någon gång i november-december 1987.

Jag kan på regeringens vägnar lova att vi i alla dessa sammanhang aktivt skall verka för att få en bättre tingens ordning på det här området. I vilken utsträckning vi lyckas nå resultat återstår att se, men vi skall i varje fall inte spara någon möda när det gäller att ta upp de här frågorna i de internationella sammanhang där vi har möjlighet att göra det.

Anf. 4 BIRGER ROSQVIST (s):

Herr talman! Först beträffande möjligheterna till statsbidrag för kostnader som man haft för mottagning av större mängder av avfall: Det finns en gräns som måste överskridas innan man kan söka statsbidrag. Det är riktigt att någon hamn ännu inte tycks ha nått upp till den gränsen, men med den

Prot. 1986/87:101
3 april 1987

*Om indragningen av
poststationer*

ökning av kostnaderna som vi har kunnat notera lär det nog inte dröja innan sådana ansökningar kommer.

Man skulle kunna säga att hamnarna kunde öka sina avgifter och kompensera sig på det sättet. Man kan ju öka den generella avgiften för alla fartyg. Men hamnarna befinner sig i ett konkurrensläge visavi andra kommunikationsmedel och även visavi andra hamnar runt Östersjön. Det lägger hinder i vägen för att genom generella avgifter ta ut en kostnadskompensation.

Det får inte bli så att båtarna avlämnar sitt gods i andra hamnar runt omkring oss och att de hamnarna får intäkterna för hanteringen av godset, medan båtarna sedan kommer till oss och vi utan ersättning får ta emot avfallet. Jag hoppas att utvecklingen inte blir sådan.

Jag tycker att det sista som kommunikationsministern sade om regeringens benägenhet och villighet att ta upp de här frågorna i internationella sammanhang lovar gott. Jag är särskilt tacksam för det, och jag kan bara uttrycka en förhoppning om att dessa förhandlingar och påstötningar kommer att leda till en bättre tingens ordning än i dag.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på interpellation 1986/87:211 om indragningen av poststationer

Anf. 5 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Herr talman! Kerstin Göthberg har, mot bakgrund av att postverket uppges ha planer på att dra in vissa poststationer, frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att postverket skall ta sin del av en aktiv regionalpolitik.

Postverket har ett finförgrenat distributions- och kassaservicenät som täcker hela landet. Verket organiserar kassaservice och postutbärning i glesbygd på olika sätt, ibland som lantbrevbärning, ibland som postväskservice och ibland genom postställen eller postkontor. Jag är naturligtvis beredd att vidta åtgärder, om det skulle behövas, för att denna höga service i glesbygd skall kunna bibehållas. I många fall ordnas servicen bäst genom att fasta postkontor ersätts med rullande postkontor, dvs. lantbrevbärning.

Anf. 6 KERSTIN GÖTHBERG (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka kommunikationsministern för svaret. Det var i och för sig kort, men det behöver kanske inte innebära något negativt. Däremot undrar jag om de medborgare som nu är mycket oroade över utvecklingen blir vare sig klokare eller lugnare av svaret.

Den pågående koncentrationen av befolkning och näringsliv till några få stora orter har drabbat andra delar av landet mycket hårt.

Jag vill ytterligare en gång citera industriministern, vilket jag även gjorde i min fråga:

”Regionalpolitikens mål är att alla människor skall ha tillgång till arbete, service och en god miljö, oavsett var man bor i landet.”

Detta rimmar dåligt med vad som nu håller på att ske på många orter. Vi

vet att man i avfolkningskommunerna har mycket stora ambitioner att finna utvecklingsmöjligheter. Mycket kan göras lokalt, vilket också sker, men på vissa områden är man helt beroende av insatser från staten. Ett sådant område är kommunikationerna.

Jag vill ännu en gång återropa ett uttalande av industriministern: "Kommunikationerna på alla plan måste byggas ut, så att inga regioner hindras i sin utveckling av brist på konkurrenskraftiga kontakter för sina näringar med övriga landet eller andra länder."

Det är här min fråga om postkontorens framtid i glesbygd kommer in. Jag skulle, herr talman, vilja belysa frågan med ett exempel från en ort vars postkontor är i farozonen.

I samband med den kommunsammanslagning som genomfördes 1971 hade man från huvudkommunen klart sagt att denna ort skulle vara en serviceort. Kommunen var beredd att verka för att en god samhällsservice upprätthölls. På orten finns ett antal småindustrier, och kommunen uppför för närvarande flerfamiljshus med 14 lägenheter. Där finns mark för industriändamål. 150 hushåll betjänas av s. k. stadsbrevbäring och 400 hushåll med lantbrevbäring. Det finns ett postkontor på orten. De som bor där har två och en halv mil till huvudorten.

Det kan tilläggas att kommunen 1986, efter en framställning från postverket, köpte in mark och ändrade stadsplanen för att uppföra en ny postlokal på orten. I dag förbereder postverket nedläggning av sitt kontor, trots protester från kommunen och orsbefolkningen.

Herr talman! Om den här orten skall kunna vara attraktiv för inflyttning och företagsetablering, då är den service man kan erbjuda av oerhört stor vikt. Servicen har också stor betydelse för framtidstron hos de människor som bor ute i dessa bygder.

Kommunikationsministern säger i svaret att han är beredd att vidta åtgärder, om det skulle behövas, för att den höga servicen i glesbygden skall kunna bibehållas. Det tycker jag är positivt. Men i den sista meningen i svaret sägs det att de fasta postkontoren kan ersättas med rullande postkontor, dvs. lantbrevbäring. Därför vill jag fråga: Är det ytterligare nedläggningar av postkontor och en övergång till lantbrevbäring som avses?

Anf. 7 Kommunikationsminister SVEN HULSTERSTRÖM:

Herr talman! Det råder säkert inga delade meningar mellan mig och industriministern beträffande de målsättningar för regionalpolitiken som industriministern uttalat vid olika tillfällen enligt de citat Kerstin Göthberg återopade. Som jag sade i interpellationssvaret har posten en väldigt rikt förgrenad organisation. Om vi skall bedöma den verksamhet postverket bedriver ur regionalpolitisk synpunkt tror jag vi får konstatera att få statliga verksamhetsområden kan uppvisa att de är representerade i alla delar av landet på samma sätt som postverket kan göra. Det finns alltså ingen åsiktsskillnad vare sig mellan mig och industriministern eller, såvitt jag förstår, mellan mig och Kerstin Göthberg på den punkten.

Men frågan är ju hur detta skall organiseras. Riksdagen har här uttalat olika mål, som i och för sig inte behöver stå i motsatsställning till varandra men som posten har att ta hänsyn till. Ett sådant mål är att posten skall vara

ett affärsdrivande verk. Riksdagen har också ställt krav på postverket när det gäller den verksamheten. Den skall bedrivas så att den inte bara går ihop utan också ger om inte ett överskott, så i varje fall en hygglig förräntning på de investeringar som man tvingas att göra från tid till annan. Det innebär att postverket som andra företag då och då måste se över sin organisation och anpassa den efter dessa förutsättningar.

Jag menar att man får skilja på servicen, som är en målsättning, och i vilken form man ger servicen. På den lokala orten kan man då göra det i form av ett postkontor eller i form av en lantbrevbärlinje. På många ställen tycker faktiskt postens kunder, såvitt jag förstår, att lantbrevbärlinjen är en väl så bra service som att behöva ta sig några mil till ett postkontor. Kerstin Göthberg och jag kan inte avgöra vilken form man skall välja i varje enskilt fall, och jag kan inte uttala mig om det enskilda fall som Kerstin Göthberg åberopar. Jag tror emellertid att den allmänna inriktning som posten har är riktig, och jag tror inte att posten rent generellt kan kritiseras för att ha låga serviceambitioner eller låga regionalpolitiska ambitioner i sin verksamhet.

Anf. 8 KERSTIN GÖTHBERG (c):

Herr talman! Naturligtvis är jag medveten om att posten skall vara ett affärsdrivande företag, vilka möjligheter postverket har och hur det skall fungera.

Lantbrevbäringen är ett alldeles utomordentligt bra serviceorgan i många fall. Jag har egen erfarenhet av det, så jag vet att det är så. Men det är inte alltid säkert att lantbrevbäringen kan ersätta ett fast postkontor. Kommunikationsministern säger att det är bättre med lantbrevbäring än att ha flera mil till ett postkontor. Det är riktigt, men just på den nämnda orten och liknande orter, där det finns industriföretag, har man ett stort behov av ett fast postkontor.

Jag skulle avslutningsvis vilja säga att vi i vårt land nu har anslutit oss till den europeiska landsbygdskampanjen, och vårt motto är "Hela Sverige skall leva". Det tycker jag är utomordentligt bra motto, men om vi skall kunna leva upp till det och få denna utveckling i hela landet, då får vi inte göra avkall på servicen, utan vi måste se till att orterna utvecklas och inte avvecklas.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Föredrogs och hänvisades

Propositionerna

1986/87:128 till lagutskottet

1986/87:129 till socialutskottet

1986/87:136 och 139 till skatteutskottet

1986/87:141 och 142 till näringsutskottet

1986/87:143 lagförslagen 1 och 2 till konstitutionsutskottet

i övrigt till finansutskottet

1986/87:144 till socialutskottet

1986/87:145 och 148 till näringsutskottet

5 § Föredrogs och hänvisades
Redogörelserna
1986/87:19 till finansutskottet
1986/87:20 till utbildningsutskottet

6 § Föredrogs och hänvisades
Motion
1986/87:Ju110 till justitieutskottet

7 § Anmäldes och bordlades
Motionerna
1986/87:So149 av Nils Carlshamre m. fl. (m)
1986/87:So150 av Anne Wibble m. fl. (fp)
1986/87:Sf116 av Larz Johansson (c)
1986/87:Ub84 av Ylva Annerstedt m. fl. (fp)
1986/87:Ub85 av Pär Granstedt m. fl. (c)
1986/87:Ub86 av Birgitta Rydle m. fl. (m)
1986/87:N157 av Erik Hovhammar m. fl. (m)
1986/87:N158 av Ivar Franzén m. fl. (c)
Förslag om tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 (prop.
1986/87:109)

8 § Anmäldes och bordlades
Finansutskottets betänkanden
1986/87:12 Vissa anslag för budgetåret 1987/88 inom finansdepartementets
område (prop. 1986/87:100 delvis)
1986/87:13 Anslag för budgetåret 1987/88 till riksdagens revisorer och deras
kansli (prop. 1986/87:100 delvis)
1986/87:14 Granskningen av riksgäldskontorets förvaltning under budget-
året 1985/86 (redog. 1986/87:3 och 10)
1986/87:16 Anvisning av medel på tilläggsbudget II för kostnader för
jubileumsskrift om riksgäldskontoret (förs. 1986/87:9)
1986/87:17 Anslag för budgetåret 1987/88 till riksgäldskontoret (prop.
1986/87:100 delvis)

Skatteutskottets betänkande
1986/87:28 Förbättrad skattekontroll av vinster på värdepapper (prop.
1986/87:78)

Justitieutskottets betänkanden
1986/87:21 Anslag till brottsförebyggande rådet (prop. 1986/87:100 delvis)
1986/87:22 Anslag till brottskadenämnden m. m. (prop. 1986/87:100 delvis)

Lagutskottets betänkande
1986/87:20 Ekonomiska föreningar m. m. (prop. 1986/87:7 delvis)

Prot. 1986/87:101
3 april 1987

Meddelande om frågor

Socialutskottets betänkanden

1986/87:18 Anslag till omsorg om äldre och handikappade (prop. 1986/87:100 delvis)

1986/87:20 Anslag m. m. till Hälsouppllysning (prop. 1986/87:100 delvis)

1986/87:21 Socialbidrag

Kulturutskottets betänkande

1986/87:10 Ungdomsorganisationer m. m. (prop. 1986/87:100 delvis)

Trafikutskottets betänkande

1986/87:14 Anslag till Sjöfart m. m. (prop. 1986/87:100 delvis)

Näringsutskottets betänkanden

1986/87:22 SSAB Svenskt Stål AB (prop. 1986/87:71)

1986/87:23 Vissa anslag inom finansdepartementets område (prop. 1986/87:100 delvis)

Bostadsutskottets betänkanden

1986/87:8 Ändringar i plan- och bygglagen, PBL m. m.

1986/87:9 Vissa frågor avseende naturresurslagen m. m.

9 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 2 april

1986/87:498 av *Lennart Alsén* (fp) till försvarsministern om verksamheten vid Karlskronavarvet:

Beläggningen på Karlskronavarvet är starkt beroende av den marina fartygsproduktionen och det marina underhållet. På grund av tidigarelagd produktion av kustkorvetter och minröjningsfartyg kommer en beläggnings- svacka under 1989–1992 att uppstå. Efter 1992 kommer produktionen att öka för att sedan hållas på en jämn men dock lägre nivå än dagens. Beställnings- svackan 1989–1992 innebär att Karlskronavarvet ställs inför stora svårigheter. Varvets i dag höga kompetens kan då gå förlorad om inte denna svacka kan fyllas ut.

Enligt ett riksdagsbeslut har statsmakterna ett särskilt ansvar för Karlskronavarvet.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga försvarsministern:

Vilka initiativ och vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att tillse att varvets produktionssvacka 1989–1992 fylls ut?

den 3 april

Prot. 1986/87:101

3 april 1987

1986/87:499 av Sten Andersson i Malmö (m) till statsrådet Bengt Göransson om reglerna för reklam i TV-utsändningar:

Meddelande om frågor

Lördagen den 28 mars i år var en TV-utsändning från V65-tävlingarna i Örebro aviserad. Då inslaget skulle sändas gavs besked att så inte skulle bli fallet på grund av icke tillåten reklam på travbanan. En reklamskylt riskerade komma emellan kameran och de tävlande hästarna. Det var mot reglerna.

Däremot är det acceptabelt att visa sändningar från t. ex. fotbollsarenor med lång- och kortsidor fyllda av reklam. Vidare lär det vara tillåtet med enbart namnet på en tidning på en skylt. Problemen uppstår då man sätter orden "läs" eller "köp" före tidningens namn.

Ovan nämnda regler kan inte kallas klara och saknar förmodligen förankring och förståelse hos allmänheten.

Är statsrådet beredd att medverka till att reklamreglerna avseende TV-utsändningar blir begripliga?

10 § Kammaren åtskildes kl. 10.24.

In fidem

BENGT TÖRNELL

/Olof Marcusson